

El “pare Botella” "Memòria ingènua"

Llibre escrit per Alfons Balcells Gorina (1915-2002), publicat per l'editorial La Formiga d'Or.

11/01/2011

Aquella nova feina no m'impedí de continuar anant pels locals d'Acció Catòlica i per altres grups confessionals, i a més, pel meu compte, vaig pensar a obrir, amb l'ajuda d'uns amics també metges, un dispensari benèfic en alguna barriada necessitada de Barcelona.

Hi havia al barri del Bon Pastor, prop del Besòs, un rector molt actiu en la labor amb marginats, mossèn Joan Cortinas, a qui molts anomenaven “Pare Botella”, per les seves campanyes de recollida d’ampolles buides, amb les quals finançava part de les seves obres socials. Feia una gran tasca, i jo n’havia sentit a parlar molt.

Vaig anar a veure’l, i li vaig explicar que a la revista *Signo*, de la Joventut d’Acció Catòlica, havia llegit un article que descrivia la situació extrema d’alguns suburbis poc coneguts de Madrid, i les mesures que uns quants voluntaris estaven prenent per remeiar aquelles mancances. En resum, li vaig proposar instal·lar al lloc que ell digués un dispensari. S’entusiasmà: just allò era el que necessitava la parròquia, va dir.

«Aquest fet –va escriure anys després mossèn Cortinas–, el vaig atribuir a un do de la Divina Providència, i vaig aprofitar la Missa del Gall de 1941 dient que (...) era un obsequi dels Reis. Fins i tot, per poder instal·lar el dispensari, es desmuntà el pessebre abans d'hora, i començà la feina un equip d'excel·lents doctors, disposant d'un armari buit destinat a guardar els medicaments –quan se'n tingués algun, naturalment–, una petita cafetera elèctrica per bullir les xeringues i la més sentimental de totes les riqueses, la il·lusió que tots ells portaven.»

Havia reunit uns quants metges amics, de distintes especialitats –un pediatre, un oculista, etc.–, així com algunes infermeres, perquè ens ajudessin. Un dels metges, Pere Balsells Bordas, al cap del temps em succeí com a director, i va continuar al front d'aquell Dispensari Benèfic

Parroquial durant molts anys, fins que es generalitzà la seguretat social.

Poc podia pensar jo aleshores que totes aquelles experiències al barri del Bon Pastor serien decisives en el projecte que anys més tard vaig presentar al ministeri de Treball per a l'endegament i coordinació del nou sistema d'assistència mèdica pública de l'Estat.

Mossèn Cortinas, com ja he dit, estava molt content. Recordava després: «El quadre de metges era excel·lent, tots de primera fila, cada un en la seva especialitat. Curaren i s'entregaren amb fe, la qual cosa sempre és d'agrar. Anem pels noms, i demano perdó per si hi ha alguna omisió: Francesc Esquirol treballà eficaçment en una malaltia tan greu com era llavors la tuberculosi; quant al doctor Vendrell, era el que posava les seves *potingues* efectives en malalties de l'aparell digestiu; el

doctor Alaman procurava curar les malalties de la pell; Josep Maria Casanovas aconseguí com a oculista que molts frenessin la seva miopia (...); el que s'encarregava de les dentadures era Josep Maria Anglada, juntament amb Agustí Caseni, de Sant Andreu. Camil Blasi era el ginecòleg, junt amb la llevadora Esperança García. Quant a la infància, el doctor Alemany, sent substituït més tard pel doctor Sarget, de Sant Andreu. Els reumàtics tenien el doctor Martínez Sauret (...) i el doctor Balcells es reservà personalment la cardiologia. Al meu entendre, tot un pomet de metges de primera fila, dels que podíem estar orgullosos. Paral·lelament es formà també un excel·lent cos d'infermeres, entre les quals es trobaven les senyoretes Mercè Sala i Trinitat Font. I gaudíem de la cooperació de la família [de] Franz Johan, i entre tots milloraren els dispensaris. L'excel·lent actor vienès demostrà

trobar-se en una admirable altura com a persona.»

Vam comprar, ja al principi, un aparell de raigs, i més tard el tinent d'alcalde Domènec Miró Sans obsequià al dispensari un excel·lent autoclau elèctric. Per cert, que el mateix mossèn Cortinas recordava sempre l'anècdota d'un feligrès, que en sentir que havien regalat “un autoclau”, s'oferí per “conduir-lo” ell fins a la parròquia, ja que tenia carnet de primera...

Com és natural, al dispensari ateníem el que ara se'n diu consultes externes. Quan el diagnòstic recomanava una hospitalització, les nostres relacions amb el Clínic facilitaven que l'internament fos ràpid. De fet, aquest cert tracte de favor amb els veïns del Bon Pastor aixecà més d'una suspicàcia als barris dels voltants. Però ningú no tenia prohibit acudir a aquell

dispensari, de manera que no teníem consciència d'estar actuant malament. Tractàvem els malalts com qualsevol altre pacient que pogués posar-se a les nostres mans a les respectives consultes privades, els que en teníem.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/el-pare-
botella-memoria-ingenua/](https://dev.opusdei.org/ca/article/el-pare-botella-memoria-ingenua/) (25/08/2025)